

УДК 658.114.2:657

НОВАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ТОВАРИСТВ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

В. А. Підгрушний

студент 4 курсу, група ОА-41, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент Н. М. Позняковська

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті проаналізовано основні аспекти Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», прийнятого Верховною Радою України 6 лютого 2018 року. Розкривається питання визначення правового статусу товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, порядок їх створення, діяльності та припинення, їх правовий статус, права та обов'язки їх учасників.

Ключові слова: товариство з обмеженою відповідальністю, корпоративний договір, безвідклична довіреність.

В статье проанализированы основные аспекты Закона Украины «Об обществах с ограниченной и дополнительной ответственностью», принятого Верховной Радой Украины 6 февраля 2018 года. Раскрывается вопрос определения правового статуса обществ с ограниченной и дополнительной ответственностью, порядок их создания, деятельности и прекращения, их правовой статус, права и обязанности их участников.

Ключевые слова: общество с ограниченной ответственностью, корпоративный договор, безотзывная доверенность.

The article analyzes the main aspects of the Law of Ukraine «On Limited Liability and Additional Liability Companies», adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine on February 6, 2018. The issue of determining the legal status of limited liability and additional liability companies, the procedure for their creation, activity and termination, their legal status, rights and obligations of their participants is disclosed.

Keywords: limited liability company, corporate agreement, irrevocable power of attorney.

06 лютого 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Закон набере чинності через три місяці з дня його опублікування. Закон покликаний вдосконалити регулювання відносин, які пов'язані із створенням, діяльністю та припиненням товариств з обмеженою (далі – ТОВ) та додатковою (далі – ТДВ) відповідальністю. Нагадаємо, що до цього часу діяльність товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в Україні регулювалася Законом України «Про господарські товариства», прийнятим ще у далекому 1991 році, а також нормами Цивільного та Господарського кодексів 2003 року, тобто до 2018 року бізнес функціонував не тільки в дуже рудиментарному, але й достатньо строгому законодавчому полі. Така ситуація не дозволяла розглядати підприємства з додатковою відповідальністю як ефективну основу для залучення зовнішніх інвестицій, а також давала для самих учасників товариства лише мізерну частку економічної та юридичної свободи у побудові внутрішньо-корпоративних відносин і вирішенні корпоративних конфліктів.

Для вирішення усіх законодавчих протиріч та усунення значних вад, які існують у чинному законодавстві, Верховною Радою України прийнято та Президентом України

підписано Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Більше того, Закон призначений привести українське законодавство в частину регулювання діяльності ТОВ відповідно до норм та концептуальних підходів, які є характерними для законодавчих актів Європейського Союзу та країн-членів ЄС.

Актуальність теми пояснюється необхідністю визначити ключові зміни, пропонувані новим Законом, адже сьогодні новим Законом учасники на власний розсуд можуть обрати варіант налаштування того, як повинен працювати їхній бізнес, чого по суті не було раніше, коли учасники товариства на власний розсуд закріплювали важливі для них правила лише у межах тих варіантів, що були чітко прописані у Законі «Про господарські товариства».

Пропонуємо розглянути основні аспекти нового Закону та зрозуміти, у чому полягають ключові новації, які змінять життя українського бізнесу.

Закон вносить численні та ґрунтовні зміни до регулювання діяльності товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, зокрема щодо кількості учасників ТОВ та ТДВ; переліку інформації, яка повинна міститися в статуті товариств; внесено зміни до порядку формування статутного капіталу; порядку погашення заборгованості учасниками за вкладами до статутного капіталу; порядку виплати дивідендів; введено поняття «корпоративного договору» та «договору про створення товариства», «безвідкличної довіреності»; врегульовано правонаступництво або спадкування часток, порядок виключення учасника або його вихід тощо.

Новим Законом передбачається:

1. Відсутність обмежень кількості учасників товариств. Нагадаємо, що відповідно до Закону «Про господарські товариства» максимальна кількість учасників товариства могла досягати лише 100 осіб [1].

2. Зменшення переліку інформації, яка повинна міститися в статуті ТОВ та ТДВ. Станом на сьогодні в статуті товариства повинна бути інформація про повне та скорочене найменування товариства, органи управління ТОВ, їх компетенцію, порядок прийняття рішень, порядок вступу до ТОВ та виходу з нього [2]. Перелік відомостей відповідно до старого Закону передбачав ще інформацію про вид товариства, предмет і цілі його діяльності, порядок утворення статутного капіталу, порядок розподілу прибутків та збитків, порядок підписання установчих документів, порядок ліквідації та реорганізації товариства тощо [1].

3. Внесення вкладу кожним учасником товариства до статного капіталу протягом 6 (шести) місяців з дати державної реєстрації, якщо інше не передбачається статутом. Натомість Закон України «Про господарські товариства» передбачав сплату учасниками внесків до статутного капіталу до закінчення першого року з дня державної реєстрації.

4. Укладення корпоративного договору та договору про створення підприємства.

Корпоративний договір укладається між учасниками товариства та фіксує домовленості щодо узгодження дій для досягнення мети існування товариства. Зміст корпоративного договору не підлягає оприлюдненню та є конфіденційним лише у тому випадку, коли стороною не виступає держава, територіальна громада, комунальне підприємство або юридична особа, у статутному капіталі якої 25 і більше відсотків належить таким суб'єктам. В іншому випадку зміст корпоративного договору не може бути конфіденційним [2].

Нагадаємо, що спроба законодавчо врегулювати питання корпоративного договору була у проєкті Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо корпоративних договорів» № 4470 від 19.04.2016 (проєкт проголосований Верховною Радою України, але не підписаний Президентом).

Договір про створення товариства встановлює порядок заснування товариства, умови здійснення спільної діяльності, розмір статутного капіталу, частку у статутному капіталу кожного учасника та порядок внесення вкладів.

5. Формування безвідкличної довіреності, які призначена для реалізації прав та обов'язків учасників товариства.

6. Встановлення правил про значні правочини і правочини із заінтересованістю.

7. Необхідність отримання згоди інших учасників на вихід учасника, що володіє часткою більш ніж 50% [2].

З набуттям чинності нового Закону «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», у керівників та менеджерів виникає цілком слушне питання щодо необхідності внесення змін до статуту товариства.

Відповідно до норм та вимог Закону товариствам необхідно привести свої статuti у відповідність із новим Законом, протягом цього періоду положення старого статуту вважатимуться чинними. Товариствам необхідно провести державну реєстрацію відповідних змін. Якщо такі зміни впливатимуть на обліково-аналітичне забезпечення діяльності товариства, то в такому випадку необхідно внести зміни до Наказу про облікову політику підприємства, адже відповідно до п. 9. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах» [3], облікова політика може змінюватися тільки, якщо змінюються статутні вимоги, вимоги органу, який затверджує положення (стандарт) бухгалтерського обліку, або якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій чи операцій у фінансовій звітності.

В результаті прийняття Закону очікується покращення бізнес-клімату, активніше залучення прямих іноземних інвестицій, створення передумов для формування нових та розвитку існуючих підприємств за рахунок зменшення ризику захоплення контролю над товариством, та фактичного нівелювання ризиків рейдерських атак. На думку окремих експертів, прийняття та підписання цього Закону також дозволить значно підвищити позиції України в рейтингу Doing Business.

Таким чином, прийнятий Верховною Радою України «Закон про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» покликаний врегулювати питання правового статусу ТОВ та ТДВ, порядок їх створення, діяльності та припинення, права та обов'язки їх учасників. Законом зняті обмеження щодо кількості учасників, дозволено укладати їм корпоративні договори між собою, формувати оптимальну структуру органів управління, вводити правила роботи загальних зборів, голосування тощо, тобто таким чином забезпечується комфортний правовий простір для врегулювання та вирішення корпоративних питань. Новим Законом знімаються обмеження щодо формування статутного капіталу, спрощується процедура реєстрації, успадкування частки в статутному капіталі підприємства, право отримання кредиту чи фінансування під заставу частки товариства. Тобто Законом впроваджені сучасні принципи ефективного регулювання, створення та ведення бізнесу, які відповідають нормам та концептуальним підходам, визначених у законодавчих актах Європейського Союзу.

Закон має як сильні, так і слабкі сторони. Позитивним, на нашу думку, є те, що Закон передбачає можливість товариства самостійно вирішувати абсолютну більшість питань. Тобто не встановлює однозначні правила, а дає можливість приймати власні процедури, визначати ті органи, які йому потрібні в корпоративному управлінні, передбачати наперед можливі шляхи виходу з потенційних корпоративних конфліктів.

Список використаних джерел:

1. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
2. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон від 06.02.2018 № 2275-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2275-viii>
3. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 № 137 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>